

Emiel Moed Meeden

Het is aantrekkelijk wonen in Meeden

Emiel Moed Meeden

Het is aantrekkelijk wonen in Meeden

Auteur : Emiel Moed (310443)
Documentnummer : 1
Versienummer : 3
Rapport : Adviesrapport
Status : Definitief
Documentdatum : 14-06-2011
Aantal pagina's : 22

Voorwoord

Dit rapport is bestemd voor de belanghebbenden van Meeden. Ik wil graag mijn stageadres Woonstichting Groninger Huis en dan vooral mijn stagebegeleidster Hilde van Ree en de afdeling Klant & Markt bedanken voor hun vertrouwen en begeleiding van mij. Het was mij een genoegen om met u samen te werken.

Ik zou ook graag alle mensen willen bedanken die mij gaande het onderzoek ondersteund hebben en vrijwillig mee hebben geholpen aan het uitvoeren van het onderzoek. Voor het onderzoek zijn bepaalde inwoners van Meeden onderworpen aan een gesprek, voor deze meestal openhartige gesprekken over het wel en wee van het eigen leven en het dorpsleven wil ik deze inwoners bedanken voor hun medewerking. Bedankt!

Ik heb genoten van het samenwerken met verschillende organisaties en het gevoel te hebben dat ik met dit advies daadwerkelijk iets kan betekenen voor het dorp Meeden. Ik hoop dat er door mijn onderzoek nieuwe ideeën ontstaan om Meeden in de toekomst leefbaar te houden.

Iedereen bedankt voor deze kans!

Samenvatting

Het onderzoeksrapport Meeden is geschreven naar aanleiding van een afstudeerstage bij Woonstichting Groninger Huis. In het onderzoek is de keuze gemaakt om twee doelgroepen te onderzoeken, namelijk de “jongere” inwoners van 18 jaar tot 25 jaar en “oudere” inwoners van 70 jaar en ouder. Er is bewust gekozen voor deze doelgroepen, omdat ze beide in een andere fase van hun leven komen. Jongeren gaan studeren of hebben werk en ouderen zijn gestopt met werken.

De keuze voor het dorp Meeden komt uit de vraag naar wat te doen tegen de krimp in dorpen en wat houdt een dorp leefbaar. In Meeden is een actieve groep die zich bezig houdt met de mogelijkheid om ouderen langer thuis te laten wonen onder de naam ‘Kleinschalig wonen Meeden’. Met het onderzoek naar de ouderen in Meeden krijgt deze groep inzicht of er behoefte is aan langer thuis kunnen blijven wonen met een zorgindicatie. De ouderen die tijdens gesprekken bij hen thuis onderworpen zijn aan een vragenlijst, gaven aan het belangrijk te vinden zolang mogelijk in hun eigen huis in Meeden te willen blijven wonen. Veertig procent van de ouderen heeft beschikking over internet en is in staat simpele handelingen te verrichten op de computer. Ouderen geven aan het belangrijk te vinden om in een goede buurt te wonen met sociale contacten om zo langer zelfstandig te kunnen wonen. Het verbinden van ouderen met de buurt, het dorp en de zorg zal er toe leiden dat ouderen langer in hun eigen woning kunnen blijven wonen.

Ouderen spelen een grote rol in Meeden als het gaat om de aandacht die deze groep krijgt als het gaat om woningen en voorzieningen, maar hoe zit dat met de jongeren? Kijkend naar de ontgroening en krimp in dorpen is het van belang gebleken om de jongeren op te zoeken en te bevragen. De bedoeling om de jongeren thuis te bezoeken en vragen te stellen is niet succesvol gebleken. Er is gekozen om de jongeren op te zoeken bij de jeugdsoos in Meeden en daar zijn een groot aantal jongeren ondervraagd over het wonen in Meeden en welke keuzes ze maken denkend aan hun eigen toekomst. Opvallend is dat veel jongeren wel willen verhuizen om dichterbij school of werk te gaan wonen, maar dat het financieel moeilijk is. De jongeren geven aan dat er op het gebied van woningen weinig voor hun beschikbaar is in Meeden waardoor ze buiten Meeden verder kijken. Jongeren komen graag samen en helpen mee om activiteiten te regelen in Meeden. Centraal hierbij staat de jeugdsoos waar jongeren zelf alles regelen. Het mee laten praten van de jongeren over wat nodig is in het dorp om het leefbaar te houden en het uitbreiden van hun sociaal netwerk door te communiceren met dorpsgenoten zullen jongeren zich verbonden voelen met Meeden.

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	3
SAMENVATTING.....	4
1 INLEIDING MEEDEN	6
2 CONCLUSIES JONGEREN	9
2.1 STERKTE-ZWAKTE-KANS-BEDREIGING-ANALYSE JONGEREN	11
2.2 AANBEVELINGEN JONGEREN.....	11
3 CONCLUSIES OUDEREN	14
3.1 STERKTE-ZWAKTE-KANS-BEDREIGING-ANALYSE OUDEREN.....	15
3.2 AANBEVELINGEN OUDEREN.....	16
4 DISCUSSIE EN EVALUATIE	21
5 REFERENTIES.....	22

1 Inleiding Meeden

Deze paragraaf geeft de lezer een beknopte weergave van Meeden, welke kan dienen als basis voor het begrijpen van keuzes en resultaten in het onderzoek.

In de gemeente Menterwolde ligt het dorp Meeden. Het aantal inwoners en huishoudens van Meeden zijn in de afgelopen jaren gedaald. De daling van het aantal inwoners vanaf 2000 tot 2011 ging met 5%¹ naar beneden en het aantal huishoudens is in dezelfde periode met 2% gedaald.

Woonstichting Groninger Huis wilde graag onderzocht hebben wat de motieven zijn van de doelgroepen om te gaan verhuizen dan wel te blijven wonen in het dorp Meeden. De doelgroepen zijn jongeren (18-25 jaar) en ouderen (70 jaar en ouder).

De bevolkingsdaling is in Meeden terug te zien aan het aantal gedaalde huishoudens. Met het aantal van 725 huishoudens in 2011 is dit het laagste aantal huishoudens in tien jaar tijd. Het gegeven is dat er in mei 2011 in totaal 41 woningen² te koop staan in Meeden.

De voorzieningen in dorpen worden minder (zie Bijlage 5). Enkele voorbeelden hiervan zijn: scholen gaan samen of moeten sluiten, de buurtsuper kan nauwelijks bestaan en geen bank meer in het dorp. Dit geeft een beeld van hoe de bevolkingsdaling een impact kan hebben op de vitaliteit³ van een dorp.

Als de bevolkingsdaling aanhoudt in Meeden, zullen steeds meer voorzieningen het moeilijk krijgen om voort te bestaan. Minder voorzieningen betekent dat Meeden minder vitaal wordt en dat het moeilijker is om mensen te behouden of aan te trekken. Voor de leefbaarheid in Meeden is het belangrijk dat er geen woningen langdurig leeg komen te staan, want in het geval van langdurige leegstand bij woningen (koop/huur) zal er verpaupering in buurten en of wijken kunnen ontstaan. Dat heeft weer effect op de leefbaarheid in Meeden.

Voor het onderzoek is de volgende hoofdvraag opgesteld:

Welke mogelijkheden zijn er om de huidige doelgroep(en) te behouden en nieuwe mensen aan te trekken voor het dorp Meeden?

---

¹ www.menterwolde.incijfers.nl

² www.jaap.nl

³ Vitaliteit kan betrekking hebben op voorzieningen in het dorp maar ook op de vitaliteit van de mensen in het dorp.

De volgende deelvragen/deelonderwerpen hebben bijgedragen aan het vinden van een antwoord op de hoofdvraag:

Meeden

Wonen:

Wat zijn de redenen van de doelgroep om te gaan verhuizen uit Meeden?

Wat zijn de redenen van de doelgroep om te blijven wonen in Meeden?

Leefbaarheid:

Welke mogelijkheden zijn volgens de doelgroep om Meeden leefbaar te houden?

Hoe vinden de meeste sociale contacten plaats in Meeden?

Voorzieningen:

Wat zijn volgens de doelgroep de belangrijkste voorzieningen in Meeden?

Welke voorzieningen zijn volgens de doelgroep onmisbaar voor Meeden?

Welke voorzieningen worden volgens de doelgroep gemist in Meeden?

Zorg & Welzijn: (voornamelijk voor de zeventig plussers in Meeden)

Van welke zorg & welzijndiensten worden in Meeden gebruik gemaakt?

Waar gaat de doelgroep heen om zorg aan te vragen?

Uit vooronderzoek is gebleken dat Meedenaren nauwelijks reageren op het verzoek tot het invullen van een enquête. Door gesprekken te voeren met mensen uit Meeden werd duidelijk dat een persoonlijke benadering van Meedenaren het beste zou zijn. De persoonlijke benadering werd gekoppeld aan de onderzoeksmethode "Keukentafelgesprek"⁴ en het bleek voor de zeventigplussers in Meeden een goede methode te zijn om veel bruikbare informatie over Meeden te vergaren; dit omdat de mensen het zelf een prettige manier van communiceren vonden.

Omdat er contacten zijn gelegd bij de gemeente Menterwolde voor het begin van het onderzoek, was het mogelijk om de adressen van de doelgroepen te achterhalen. Dit scheelde een hoop tijd en zoekwerk naar de doelgroepen.

Om een goed beeld te vormen van het dorp Meeden en een goede afbakening van het onderzoek te definiëren, was er gekozen om voor het starten van het onderzoek verschillende belanghebbenden (zie Bijlage 4) van Meeden op te zoeken en te vragen welke onderwerpen belangrijk kunnen zijn om mee te nemen in het onderzoek. Dit bleek zeer effectief en er kwam veel feedback op het concept van de vragenlijst. De uiteindelijke vragenlijst (zie Bijlage 2) is door iedereen goedgekeurd.

---

⁴ Bij de toepassing van deze onderzoeksmethode is het operationalisatieschema gebruikt (zie Bijlage 1 van het onderzoeksrapport).

De krimp speelt een actuele rol in de gemeente Menterwolde, het aantal inwoners daalt en meerdere voorzieningen in dorpen hebben het moeilijk of moeten sluiten. In Meeden is een groot aantal voorzieningen nog wel aanwezig zoals een tankstation, openlucht zwembad, sportverenigingen en een supermarkt. Maar bijvoorbeeld de supermarkt heeft het lastig gehad. Als er geen actie ondernomen was door verschillende partijen in Meeden was ook de supermarkt niet meer aanwezig geweest.

Krimp moet niet als iets negatiefs worden beschouwd; het is juist een uitdaging om met minder mensen een dorp leefbaar te kunnen houden. In Meeden zijn er verschillende partijen gezamenlijk zeer actief bezig om te kijken wat er nodig is om Meeden leefbaar te houden voor in de toekomst. Door de samenwerking van verschillende partijen met verschillende achtergronden, ontstaat er een brede kennis aan wensen en behoeften die ook daadwerkelijk vertaald kunnen worden in realiseerbare projecten.

In dorpen is vaak een hoge mate van sociale cohesie (controle) aanwezig, dorpsbewoners weten vaak veel van elkaar en houden veel zaken van elkaar goed in de gaten. Uit onderzoek is gebleken dat de sociale cohesie sterk aanwezig is in Meeden. Sociale cohesie⁵ bestaat uit meerdere niveaus, namelijk:

- Microniveau: de directe omgeving zoals het gezin, familie, vrienden, burens;
- Macroniveau: de cohesie binnen verenigingen, kerkgenootschappen;

Ook op het niveau van de maatschappij is er sociale cohesie, vooral binnen uniculturele (één cultuur) samenlevingen. Binnen een dergelijke samenleving delen mensen dezelfde taal, geschiedenis, gewoonten, dat zorgt voor een zekere mate van sociale cohesie: men identificeert zich met elkaar en/of voelt zich verbonden.

Onder ouderen is het voornamelijk sociale cohesie op microniveau dat een belangrijke rol speelt; hierbij moet gedacht worden aan familie die langs komt om boodschappen te brengen of burens die gezellig op de koffie komen.

Bij de jongeren ligt de nadruk op sociale cohesie op het macroniveau; jongeren in Meeden vinden elkaar voornamelijk bij de jeugdsoos, sportverenigingen en het buurthuis.

Uit het onderzoeksrapport is gebleken dat Meedenaren tevreden zijn over hun dorp en daarom willen voornamelijk ouderen niet verhuizen uit Meeden. De rust en de ruimte zijn echte pullfactoren⁶ om naar Meeden te gaan. De voorzieningen die er nog zijn, worden gekoesterd door de inwoners en er wordt aandacht besteedt aan het zo lang mogelijk thuis blijven wonen met behulp van zorgdiensten. Jongeren en ouderen hebben behoefte aan sociale contacten en voornamelijk de jongeren regelen zelf activiteiten om samen te komen.

Met dit Adviesrapport krijgt Woonstichting Groninger Huis een advies die handvaten bevat over hoe de gekozen doelgroepen behouden kunnen blijven of zelfs deze doelgroepen in Meeden uit te breiden.

---

⁵ http://nl.wikipedia.org/wiki/Sociale_cohesie

⁶ Aantrekkingskracht van een gebied.

2 Conclusies Jongeren

In dit hoofdstuk worden de conclusies gegeven die getrokken zijn naar aanleiding van de resultaten die uit het onderzoek zijn gekomen. De resultaten van de jongeren zijn terug te vinden in hoofdstuk 5.1 'De jongeren in Meeden' van het onderzoeksrapport.

Wonen

Deelconclusies:

- Jongeren vinden Meeden een rustig, sociaal dorp waar de bewoners saamhorig zijn en waar, voor een dorp, goede voorzieningen zijn.
- Dat jongeren overwegen te verhuizen als:
  - o Ze de mogelijkheid hebben om op kamers te gaan
  - o Ze werk vinden en dichterbij hun werk willen wonen
  - o Er niet genoeg woningen beschikbaar zijn
  - o Ze een relatie elders krijgen
  - o Vrienden eerst verhuizen uit Meeden
  - o De voorzieningen minder worden
- Er staan genoeg huizen te koop⁷, maar geen starterswoningen.
- Er staan genoeg seniorenwoningen in Meeden, maar weinig startersmogelijkheden.
- Weinig jongeren staan ingeschreven⁸ bij Woonstichting Groninger huis.
- Jongeren hebben weinig kennis van de mogelijkheden om te huren/kopen in Meeden.
- Jongeren kiezen te verhuizen naar Groningen, Veendam en plaatsen die dichterbij of meer kans bieden op werk.

Conclusie:

Jongeren hebben niet een directe behoefte om te verhuizen uit Meeden.

De bovenstaande resultaten zijn terug te vinden bij de resultaten 5.1.1 wonen van het onderzoeksrapport.

Leefbaarheid

Deelconclusies:

- Jongeren zijn redelijk tevreden over: de voorzieningen, aantal activiteiten, openbaar vervoer, afstand naar school/werk en hun eigen buurt.
- Jongeren zijn tevreden over: de veiligheid op straat, sociale contacten en het wonen in Meeden. De Hereweg is drukker geworden en er staan veel auto's langs de kant geparkeerd.
- De meeste contacten in Meeden bestaan uit familie en vrienden.
- Alle jongeren hebben beschikking over internet.
- Jongeren die reizen met het openbaar vervoer zijn redelijk tevreden.
- Jongeren regelen veel activiteiten zelf.

---

⁷ www.jaap.nl

⁸ Zie bijlage 9.6. Onderzoeksrapport

Conclusie:

Jongeren hebben de behoefte aan sociale contacten.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5,1,2, leefbaarheid van het onderzoeksrapport.

Voorzieningen

Deelconclusies:

- De bekendste voorzieningen onder jongeren zijn: de jeugdsoos, snackbar, zwembad, huisarts, tankstation, sportvoorzieningen, dorps huis supermarkt en fysiotherapeut.
- De jongeren vinden dat Meeden niet zonder de jeugdsoos, sportvoorzieningen, scholen, huisarts, supermarkt en zwembad kan.
- Jongeren willen een pinautomaat en speeltuintje/speelveldje in Meeden.

Conclusie:

Jongeren willen de voorzieningen in Meeden behouden.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.1.3 'Voorzieningen' van het onderzoeksrapport.

Zorg & welzijn

Deelconclusies:

- Jongeren vinden de huisarts, apotheek en zorgvoorzieningen belangrijk voor Meeden.
- Jongeren gaan voor vragen over zorg naar de huisarts en hun ouders.
- De fysiotherapeut wordt ingeschakeld wanneer doorverwezen wordt.

Conclusie:

Jongeren waarderen de zorg in Meeden.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.1.4 'Zorg & welzijn' van het onderzoeksrapport.

2.1 Sterkte-Zwakte-Kans-Bedreiging-Analyse jongeren

Analyse-Conclusie	
Sterkte	Zwakte
Sociale contacten/controle Jongeren regelen veel activiteiten zelf Zorgvoorzieningen Voorzieningen voor de jeugd	Weinig inzicht op de huizenmarkt (koop/huur) Geen pinautomaat Verkeersdrukte Bezuinigen bij gemeente, provincie, overheid
Kans	Bedreigingen
Openbaar vervoer Veel ZZP'ers in Meeden Jongeren hebben internet Jongeren willen ontmoeten	Jongeren willen graag op kamers in Groningen Ontgroening: Sneeuwbal effect onder jongeren (als meerdere jongeren vertrekken willen de achterblijvers ook weg) Weinig woningen voor de jongeren

2.2 Aanbevelingen jongeren

De aanbevelingen zijn onderverdeeld in de onderwerpen wonen, leefbaarheid, voorzieningen en zorg & welzijn, zodat per onderwerp de resultaten te vinden zijn⁹.

Na de conclusies over de jongeren in Meeden, volgen hier de aanbevelingen per gekozen onderwerp. Hieraan is de hoofdvraag gekoppeld:

Welke mogelijkheden zijn er om de huidige doelgroep(en) te behouden en nieuwe mensen aan te trekken naar het dorp Meeden?

Wonen

Om de jongeren te behouden of om nieuwe jongeren aan te trekken voor Meeden, zal op het gebied van wonen meer woningen geschikt moeten worden gemaakt voor de doelgroep jongeren. De mogelijkheden hiervoor zijn onder andere het realiseren van starterswoningen. Het aantal mutaties is in Meeden laag¹⁰, maar door de nieuwbouw van seniorenwoningen zal er een aantal mutaties plaatsvinden binnen Meeden. Er komen dan enkele oudere seniorenwoningen leeg waar wellicht de voorkeur uit kan gaan naar jongeren bij het plaatsen van nieuwe bewoners.

Bied enkele woningen specifiek voor jongeren aan

⁹ Voor onderbouwing en methodes die gebruikt zijn om tot de conclusies en aanbevelingen te komen wordt doorverwezen naar het onderzoeksrapport hoofdstuk 5 (Resultaten) die onder verdeeld is in wonen, leefbaarheid, voorzieningen en zorg & welzijn.

¹⁰ Onderzoeksrapport bijlage woningzoekende bestand

Leefbaarheid

Verbind jongeren met elkaar en met het dorp.

Het verbinden kan gedaan worden door jongeren via de digitale wereld¹¹ met de omgeving te verbinden, zodat het meedenken over activiteiten in Meeden laagdrempelig is. Er kan meteen gezien worden wie wat doet en welke jongeren per activiteit mee doen, waardoor andere jongeren gestimuleerd raken om ook mee te doen. Jongeren raken zo nog meer betrokken bij het leefbaar houden van Meeden. Het is voor ouders aantrekkelijk om te weten dat er aandacht besteed wordt aan de jongeren. Door de mogelijkheid om digitaal te zien wat er speelt onder de jeugd, kan er sneller gereageerd worden over de mogelijkheden zoals het realiseren van een speelveldje door de plaatselijke ondernemers.

Verbind de jongeren met de ondernemers van Meeden.

Studie en werk zijn belangrijke redenen om te verhuizen uit Meeden¹². Door jongeren te verbinden met de ondernemers in Meeden, verbreden de jongeren hun netwerk. Een groter netwerk betekent meer kans op een stageplek of werk.¹³ Het is mogelijk dit te doen via een website zoals linkedin¹⁴ die op grote schaal mensen en bedrijven met elkaar verbindt.

Netwerken

Zorg voor een website waar alle aspecten die van belang zijn in Meeden gezamenlijk weergegeven worden. Het is de bedoeling dat inwoners van Meeden hier met elkaar verbonden worden. Voor de mensen die overwegen om naar Meeden te verhuizen is een website met alle benodigde informatie en mogelijkheden een goede eerste indruk van het dorp (een eerste indruk maak je maar een keer). Laat op de website zien wat er speelt in het dorp, welke plannen er zijn, waar Meedenaren trots op zijn. Dit kun je doen doormiddel van foto's/plaatjes en laat inwoners aan het woord. Een voorbeeld hiervan is de website van het dorp Houwerzijl (www.houwerzijl-online.nl)

Behoud het openbaar vervoer voor Meeden.

Het is een voorziening die volgens de jongeren nu goed te doen is, maar minder moet het zeker niet worden. De trein richting Groningen en Veendam rijdt sinds 2011 weer. In het verleden was er ook een station aan de rand van Meeden richting Muntendam. Bekijk de mogelijkheid dat de trein weer stopt op het station van Meeden/Muntendam. De overheid stimuleert mensen minder met de auto te reizen en te gaan carpoolen of met het openbaar vervoer te reizen.¹⁵ Het station zou mensen uit Muntendam en Meeden trekken om gebruik te maken van het station richting Groningen of Veendam.

---

¹¹ <http://www.axtion.nl/projecten/project/8-telebrink>

¹² Onderzoeksrapport hoofdstuk 5,1,1 wonen

¹³ www.uwv.nl/overuwv/pers/nieuwsberichten/overzicht2010/Een_krachtig_netwerk_UWV_presenteert_visie_op_arbeidsmarkt.

¹⁴ LinkedIn is een social media waar mensen gebruik van maken om zich zelf te profileren.

¹⁵ http://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzame/vervoermanagement/maatregelen-en/verkeer-vervoer-en/vervoermanagement_0/@96897/stimuleren-carpoolen/

De verkeersdruk op de Hereweg is een punt van aandacht. De toenemende verkeersdruk is een bedreiging voor de rust en veiligheid. Informeer naar de mogelijkheid om alleen bestemmingsvrachtvervoer door Meeden te laten rijden en dit te handhaven. In Veendam staat een douanecontrolepost en als chauffeurs terug rijden richting de A7, richting Duitsland, rijden deze chauffeurs vaak verkeerd en gaan dan door Meeden (navigatie geeft snelste route door Meeden aan). Bekijk de mogelijkheid van het duidelijker aangeven van de route richting de A7 en Duitsland voor onbekende chauffeurs.

Versterk de sociale cohesie

Voorzieningen

Zorg dat het aanbod van voorzieningen ook op jongeren gericht blijft.

De jeugdsoos, snackbar, zwembad en het buurthuis zijn de voorzieningen waar jongeren te vinden zijn binnen Meeden. Het zijn ook de voorzieningen die jongeren graag willen behouden in Meeden. Door het behoudt van deze voorzieningen is Meeden aantrekkelijk voor mensen met jonge kinderen, omdat ze weten dat jongeren een eigen plek hebben in het dorp.

Kijk naar de mogelijkheid om een pinautomaat, die 24 uur open is, in Meeden te plaatsen. De jeugdsoos is op andere tijdstippen open dan de winkel en het tankstation waar nu wel de mogelijkheid is om geld op te halen. Voor geld moeten jongeren nu naar Veendam of Muntendam reizen.

Behoud trefpunten voor jongeren

Zorg & welzijn

Jongeren hebben niet veel te maken met zorg in Meeden, behalve de huisarts en soms de fysiotherapeut. De jongeren vinden deze voorzieningen wel belangrijk voor Meeden en het behoudt van de ouderen in het dorp. Behoud daarom deze voorzieningen in het dorp met de charme van kleinschaligheid.

3 Conclusies Ouderen

In dit hoofdstuk worden de conclusies gegeven die getrokken zijn naar aanleiding van de resultaten die uit het onderzoek zijn gekomen. De resultaten van ouderen zijn terug te vinden in hoofdstuk 5.2 'de ouderen in Meeden' van het onderzoeksrapport.

Wonen

De zorg mogelijkheden is naar tevredenheid

Deelconclusies:

- Het aantal inwoners van Meeden 65 jaar of ouder neemt toe. (vergrijzing)¹⁶
- Ouderen vinden het dorpsgevoel/platteland, de rust/ruimte en de sociale contacten de voornaamste reden om in Meeden te blijven wonen.
- Ouderen zouden vertrekken uit Meeden wanneer ze niet meer instaat zijn om thuis te blijven wonen wegens de gezondheid.
- Een groot aantal ouderen zou niet weten waar ze heen zouden verhuizen als het wonen in Meeden niet meer mogelijk is. Ouderen kiezen als andere bestemming dan Meeden voor Muntendam, Scheemda en Veendam om te gaan wonen.
- Het woningaanbod voor ouderen is voldoende.

Conclusie:

Ouderen die eenmaal in Meeden wonen willen er niet meer weg.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.2.2 wonen van het onderzoeksrapport.

Leefbaarheid

Deelconclusies:

- Ouderen hebben geen behoefte aan meer activiteiten.
- Ouderen zijn gehecht tot zeer gehecht aan Meeden.
- De buurt, buurtbewoners en familie zijn belangrijkste sociale contacten in Meeden.
- Ouderen maken voornamelijk gebruik van taxidiensten als vervoermiddel. Steeds meer ouderen zijn langer mobiel.
- Ouderen maken met speciale aangelegenheden gebruik van het buurthuis.
- Weinig ouderen zijn lid of vrijwilliger in Meeden.
- Een groot aantal ouderen heeft geen of nauwelijks ervaring met een computer.
- De veiligheid van het wonen in Meeden is goed, maar het verkeer op de Hereweg wordt als te druk en onveilig beschouwd.
- Niet alle voetpaden zijn even makkelijk toegankelijk voor ouderen. Tijdens sneeuwval zijn de wegen niet goed begaanbaar voor ouderen.

Conclusie:

Ouderen vinden sociale contacten zeer gewenst.

---

¹⁶ Hoofdstuk 5,3 extra bevindingen.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.2.3 'Leefbaarheid' van het onderzoeksrapport.

Voorzieningen

Deelconclusies:

- Ouderen noemen het vaakst de supermarkt, huisarts en fysiotherapeut als voorzieningen in Meeden.
- De supermarkt, huisarts en een pinautomaat zijn onmisbaar voor Meeden.
- Een pinautomaat die altijd tot de beschikking is wordt gemist.

Conclusie:

De huidige voorzieningen volstaan.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.2.4 'Voorzieningen' van het onderzoeksrapport.

Zorg & welzijn

Deelconclusies:

- Ouderen zijn tevreden over de zorgmogelijkheden in Meeden.
- Ouderen gaan voor vragen over de zorg naar de huisarts, gemeente en het steunpunt.
- Een groot aantal ouderen maakt gebruik van kleinschalige zorg aan huis.
- Ouderen vragen hulp aan familie en buren voor kleine dingen. Een groot aantal ouderen is nog zelfredzaam.

Conclusies:

Ouderen willen langer thuis wonen doormiddel van kleinschalige zorg.

De bovenstaande conclusies zijn terug te vinden bij de resultaten 5.2.5 'Zorg & welzijn' van het onderzoeksrapport.

3.1 Sterkte-Zwakte-Kans-Bedreiging-Analyse ouderen

Analyse-Conclusie	
Sterkte	Zwakte
Sociale controle/buren, familiehelp Veel samenwerkende organisaties Kleinschalige zorg Veel aandacht voor de zorg Woningaanbod voldoende Omgeving	Afwachtende houding van mensen Geen 24uurs pinautomaat Weinig vrijwilligers of lid van een vereniging Drukke Hereweg Toename vergrijzing Bezuinigen bij gemeente, provincie, overheid

Kansen	Bedreigingen
Zelfredzaamheid Ouderen willen in Meeden blijven Veel zzp'ers Bijna 40% heeft een computer met internet Ouderen mobieler	Geen verzorgingstehuis aanwezig Bevolkingsdaling Voorzieningen die mogelijk verdwijnen onderhoud fiets en looppaden

3.2 Aanbevelingen ouderen

De aanbevelingen zijn onderverdeeld in de onderwerpen wonen, leefbaarheid, voorzieningen en zorg & welzijn, zodat per onderwerp de resultaten te vinden zijn¹⁷.

Na de conclusies over de ouderen in Meeden volgen hier de aanbevelingen per gekozen onderwerp. Hieraan is de hoofdvraag gekoppeld:

Welke mogelijkheden zijn er om de huidige doelgroep(en) te behouden en nieuwe mensen aan te trekken naar het dorp Meeden?

Wonen

Het aantal (alleenstaande) ouderen in Meeden zal in de komende jaren toenemen. De zelfredzaamheid van ouderen in Meeden moet zo lang mogelijk gestimuleerd worden. Veel ouderen zorgen allereerst voor zichzelf, maar het aantal ouderen dat op dit moment enige vorm van zorg nodig heeft is net zo groot.

De vergrijzing in Meeden is ook een uitdaging voor nieuw ondernemerschap.

Het aantal ouderen dat gebruik maakt van het internet zal de komende jaren alleen maar toenemen.¹⁸ Om hier alvast op in te haken zal een website van het dorp Meeden een ideale toevoeging zijn voor het verbinden van inwoners met elkaar. Er zijn verschillende projecten die gaan over het verbinden van bewoners in een dorp. Het zou goed zijn om in Meeden alle bewoners met elkaar in verbinding te brengen door middel van ervaringen uit andere projecten over het verbinden van bewoners in dorpen. Het project Telebrink¹⁹ in de provincie Drenthe is een voorbeeld van een project waar op het platteland dorpsbewoners door middel van ICT-toepassingen met elkaar worden verbonden. Het bestaande contact tussen burens en familie zal blijven bestaan en kan nu uitgebreid worden met andere dorpsbewoners die bijvoorbeeld dezelfde interesse hebben, maar wat ze voorheen niet wisten.

¹⁷ Voor onderbouwing en methodes die gebruikt zijn om tot de conclusies en aanbevelingen te komen wordt doorverwezen naar het onderzoeksrapport hoofdstuk 5 (Resultaten) die onder verdeeld is in wonen, leefbaarheid, voorzieningen en zorg & welzijn.

¹⁸ www.cbs.nl/internetgebruik

¹⁹ <http://www.axtion.nl/projecten/project/8-telebrink>

Promoot Domotica.

Het is bekend dat ouderen niet willen verhuizen, de zelfredzaamheid hoog is en 40% van de ouderen heeft beschikking over internet. Thuis technologie of Domotica kan een bijdrage leveren voor het wooncomfort en de veiligheid van ouderen. Domotica staat voor: elektronische communicatie tussen allerlei elektrische toepassingen in de woning en woonomgeving ten behoeve van bewoners en dienstverleners. In een Domoticawoning worden zorgtaken, communicatie, ontspanning en andere huiselijke bezigheden door talrijke elektrische apparaten en netwerken gemakkelijker gemaakt. Domotica omvat alle elektronische toepassingen in de woning om functies te besturen (verwarmen, ventileren, verlichten etc.) en diensten uit de woonomgeving te gebruiken (alarmeren, telefoneren, televisie kijken etc.). Dit gebeurt bij voorkeur flexibel: op elke plek en op elk tijdstip dat het de bewoner past, met een gemakkelijke bediening en desgewenst op afstand. (www.domotica.nl). Domotica moet niet gelabeld worden aan een bepaalde doelgroep, omdat het namelijk in iedere woning en voor iedere gebruiker toepasbaar is. Plaatselijke ondernemingen kunnen, door tastbare voorbeelden te tonen, plannen voor Domotica in een woning ontwikkelen en zo werkgelegenheid creëren.

Met aanpassingen in (huur)woningen zullen deze woningen ook aantrekkelijker worden voor mensen die overwegen om in Meeden te gaan wonen. Mensen zien Domotica als extra comfort en veiligheid van wonen, wat inspeelt op de menselijke behoeftes van een omgeving.

Laat ouderen aan het woord.

Ouderen die hun hele leven al in Meeden wonen en ouderen die later in Meeden zijn komen wonen zijn allemaal zeer positief over het wonen in Meeden. Ze kunnen goed vertellen waarom het aantrekkelijk is om op latere leeftijd in Meeden te wonen. Laat daarom ouderen aan het woord als het gaat om het presenteren van Meeden aan de buitenwereld. De verhalen kunnen dienen als pullfactoren om mensen naar Meeden te doen verleiden.

Geef ouderen meer mogelijkheden om langer thuis te
blijven wonen

Leefbaarheid

Voorkom verpaupering in een buurt.

Verpaupering in een dorp heeft als kenmerk dat huizen lange tijd leegstaan en dat de huizen en tuinen niet meer onderhouden worden, waardoor een buurt een slechte uitstraling krijgt en invloed heeft op alle buurtbewoners. De invloed van sociale normen: hoe rommel tot meer diefstal kan leiden. De invloed van regels op ons gedrag wordt voor een belangrijk deel bepaald door de omgeving. Sporen van normovertredend gedrag, zoals graffiti en rommel op straat, werken andere regelovertradingen, zoals het negeren van verbodsborden en zelfs

stelen, in de hand.²⁰ (The Spreading of Disorder) De uitstraling van een dorp waar weinig leegstand is en waar huizen die leegstaan er netjes en verzorgd uitzien, heeft invloed op het gedrag van mensen en dus ook op potentiële kopers.

Verbind het hele dorp met elkaar.

In Meeden is een grote mate van sociale cohesie²¹ aanwezig. Ouderen hebben het meeste contact met familie en de burens, waardoor ze alles weten wat er gaande is in het dorp. In Meeden vinden deze gesprekken face to face plaats²². Het moet benadrukt worden dat goede burencontact en familiecontact het verschil uitmaken tussen zelfredzaam of niet. Filosoof P. Hoexum²³ beschrijft burens als een chronische ziekte waar je niet aan kunt ontkomen, aangezien geneesmiddelen ontbreken. Decondition humaine: "we moeten leren leven met burens zoals we moeten leren leven het gegeven dat wij belichaamde wezens zijn, en dus sterfelijk. dat je niet zonder nabuurschap kan: "De leerschool is dat je je burens moet leren verdragen." Ruzies tussen burens zijn de doodsteek voor burenhelp en gemeenschapsgevoel." Het in contact blijven met de buurt en het dorp wordt gezien als het vitaal houden van een dorp.

Het netwerken in Meeden. Door netwerken ontmoet je mensen, werk je met mensen samen, weet je meer dan tevoren, krijg je hulp en komt er iets van de grond. Onderken de kracht van de netwerken en benut deze voor activiteiten en plannen. Er is geen netwerk zonder digitale ondersteuning.

Zorg ervoor dat ouderen geïnteresseerd raken in het kunnen netwerken met de buurt en het dorp door ondersteuning en praktijkgerichte cursussen te geven over het belang van het netwerken op de computer. Betrek hierbij de buurt om als helpdesk te fungeren. Een onderdeel van het netwerk via de computer kan onderlinge dienstverbanden zijn. Diensten kunnen dan digitaal aangeboden worden en inwoners van Meeden kunnen er dan op reageren. Het meenemen van een boodschap uit Veendam of het bijhouden van de tuin zijn voorbeelden welke diensten er aangeboden kunnen worden. Deze diensten dragen bij aan de (sociale) duurzaamheid van Meeden. Het verkleint de afstand tussen dorpsgenoten. Een voorbeeld is Marktplaats, waar mensen online diensten aanbieden maar ook diensten vragen.

Verbeter de veiligheid op de (hoofd)wegen.

De verkeersdruk op de Hereweg is een punt van aandacht. De toenemende verkeersdruk is een bedreiging voor de rust en veiligheid. Informeer naar de mogelijkheid om alleen bestemmingsvrachtvervoer door Meeden te laten rijden en dit te handhaven. In Veendam staat een douanecontrolepost en als chauffeurs weer terug rijden richting de A7, richting

---

²⁰ Kees Keizer, Siegwart Lindenberg, Linda Steg, The Spreading of Disorder, Faculty of Behavioral and Social Sciences, University of Groningen, Netherlands 2008

²¹ Sociale cohesie duidt op de samenhang in een maatschappij.

²² Een gesprek voeren met een persoon die je daadwerkelijk ziet.

²³ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1841187/2011/01/08/Echt-leven-leer-je-met-je-burens.dhtml>

Duitsland, rijden ze vaak verkeerd en gaan dan door Meeden (navigatie geeft snelste route door Meeden aan.). Bekijk de mogelijkheid van het duidelijker aangeven van de route richting de A7 en Duitsland voor onbekende chauffeurs.

Ouderen vinden niet alleen de verkeersdrukte op de Hereweg een probleem, maar ook de stoepaden die moeilijk begaanbaar zijn met bijvoorbeeld een rollator door scheef liggende tegels of hoge oprijtegels. In de winter met sneeuw en vorst durven ouderen haast niet meer naar buiten, doordat de wegen te glad zijn. Zorg voor goede looppaden door in kaart te brengen waar de knelpunten in het dorp liggen. Tegelijk kan er gekeken worden naar de routing die ouderen in het dorp hebben, zodat gericht de belangrijkste knelpunten eerst aangepakt kunnen worden. Als deze routing in kaart is gebracht kan er ook gericht gestrooid worden in de winter.

Versterk de kracht van sociale cohesie

Voorzieningen

Behoud de supermarkt in Meeden

Ouderen vinden de supermarkt van grote waarde voor het dorp. Het is meer dan alleen boodschappen doen. Het is een sociale aangelegenheid, ouderen ontmoeten dorpsgenoten, maken een praatje en horen de laatste nieuwtjes. De toekomst van supermarkten in kleine dorpen is lastig. Ouderen blijven langer mobiel²⁴ en de concurrentie met grotere winkels kan niet worden aangegaan. Er zijn voorbeelden waar projecten uitgevoerd zijn om behoudt van de supermarkt in Groninger dorpen²⁵. Overleg met de supermarkt in Meeden wat de mogelijkheden zijn om gezamenlijk te kijken naar de toekomst van de supermarkt in Meeden.

Ouderen zijn tevreden over de aanwezige voorzieningen en hopen dan ook dat deze voor Meeden behouden kunnen blijven. Er wordt wel een pinautomaat gemist, waar altijd gepind kan worden. Bekijk de mogelijkheid om een mobiele pinautomaat te plaatsen in Meeden (zie figuur 1 mobiele pinautomaat.)

Bekijk verschillende mogelijkheden om voorzieningen open te houden

²⁴ P. Jorritsma, M.J. Olde Kalter, Grijs op reis, Over de mobiliteit van ouderen, Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, oktober 2008

²⁵ Over supermarkten en voorzieningen in Groninger dorpen, Susanne Lemstra, Sjikke Mulder en Gert-Jan Oude Wesselink

Figuur 1 Mobile pinautomaat

Zorg & welzijn

De zorg kleinschalig en persoonlijk.

De huidige zorg in Meeden wordt door de ouderen als positief ervaren, voornamelijk de kleinschaligheid en persoonlijke benadering. Behoud deze positieve aspecten voor Meeden. Voor ouderen is het belangrijk dat ze een veilig en vertrouwd gevoel hebben bij de zorgaanbieders en door het gevoel van veiligheid en vertrouwen is het mogelijk dat ouderen langer en gezonder in hun eigen woning kunnen blijven wonen. Een belangrijke rol is het verstrekken van informatie over welke zorg er geboden kan worden. Daarbij geven ouderen nu aan voor vragen naar de huisarts of naar het steunpunt te gaan. Als er informatie verstrekt wordt over Meeden, zorg er dan voor dat op deze punten de benodigde informatie voorradig is.

Pas technologie toe in huizen voor de (thuis)zorg.

Ouderen willen in Meeden blijven wonen zolang de gezondheid het toelaat. Steeds meer ouderen in Meeden en in Nederland maken gebruik van een computer. De techniek om mensen langer thuis te laten wonen via thuishetchnologie is er. Een voorbeeld is de Gilde²⁶ in Muntendam, waar mensen met een zorgindicatie via thuishetchnologie in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Het idee is dat ouderen met deze thuishetchniek snel in verbinden kunnen komen met een zorgaanbieder die kan inspelen op de situatie. Het is vergelijkbaar met een verzorgingstehuis maar dan in je eigen dorp, in je eigen buurt, in je eigen huis.

Combineer Thuishetchnologie en kleinschalige (thuis)zorg

---

²⁶ <http://www.darmuntendam.nl/index.php?q=node/29>

4 Discussie en Evaluatie

Dit hoofdstuk bediscussieert en valideert de gemaakte keuzes binnen het onderzoek.

Met de uitkomsten van het onderzoek is dit adviesrapport opgesteld over welke mogelijkheden er zijn om de doelgroepen te behouden voor Meeden of zelfs interessant te maken voor nieuwe bewoners. Door de uitgebreide vragenlijst die samengesteld is met verschillende belanghebbende van Meeden en aan de hand van de literatuurstudie, is er voldoende informatie binnen gekomen om alle deelvragen te kunnen beantwoorden. Door het beantwoorden van de deelvragen was het mogelijk om uiteindelijk antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag. Door het uitgebreid onderzoek doen bij in totaal 53,1% van de jongeren en 63,3% van de ouderen kunnen de conclusies als representatief voor deze doelgroepen beschouwd worden. In veel gevallen worden dorpsonderzoeken of dorpsvisies opgesteld aan de hand van een enquête. De respons van een enquête wordt bij 25% of hoger beschouwd als een hoge respons. In vergelijking met de methodes die gebruikt zijn in dit onderzoek kan er gezegd worden dat de respons zeer hoog was en daarom is er genoeg informatie verzameld op de plekken waar de doelgroepen zich thuis voelen. Door deze methode en de uitwerking van de methode kan er gesproken worden over een valide onderzoek.

“Het maakt verschil welke methode er gekozen wordt bij een doelgroep”. Dat is een hypothese die aangenomen kan worden door de bevindingen in dit onderzoek. De methode ‘keukentafelgesprek’ verliep bij de ouderen boven verwachting goed. In tegenstelling tot de jongeren; zij waren thuis bijna niet te bereiken. Door deze tegenvaller is er gekozen om jongeren te benaderen waar ze vaak bij elkaar komen en dat bleek de jeugdsoos te zijn. Het beeld uit twee groepsessies bleken vergelijkbaar met elkaar te zijn en samen met nog elf vragenlijsten bleek het toch mogelijk te zijn om alle deelvragen te kunnen beantwoorden en uiteindelijk adviezen te geven voor de doelgroep jongeren.

Het onderzoek is over het geheel soepel verlopen door een goede voorbereiding en goede begeleiding. Als er in Meeden nog een vervolgonderzoek gedaan wordt, zou er gekeken moeten worden naar de doelgroep 25 tot 65 jaar. Het is een grote doelgroep die met veel keuzes in hun leven te maken krijgt. In deze doelgroep bevindt zich ook de groep toekomstige ouderen die meer met moderne technieken zijn groot gebracht. Het is dan interessant om te vergelijken welke behoefte deze groep heeft in een dorp. Is dan bijvoorbeeld een supermarkt nog wel nodig of besteld iedereen via internet of hoe denken ze over de voorzieningen over tien jaar. Het zou een completer beeld geven over wat de behoefte is van een groot deel van de inwoners van Meeden. Een onderzoek naar het gebruik van thuishet technologie en de effecten op dorpsbewoners zou een optie zijn als inwoners bereid zijn om thuishet technologie toe te passen in de woning.

5 Referenties

Dit hoofdstuk geeft de gevonden literatuur binnen het onderzoek weer.

Documenten

Mw. Drs. A.V.M. van Etten, intergraal ouderenproject Noord- en Oost-Groningen: december 2009

De Hoop advies B.V., strategisch voorraadbeheer 2010 Groninger huis, Zuidbroek: 11 mei 2010

M. Bleeker, M. Bressers, J. Kwakman, M. Lugtenberg, Q. Ritmeester, Krimp op de klei, Groningen: april 2010

J.J. van Dijk, J. de Vries, B.J. van Bochove, bloeiende gemeenschappen in krimpende kernen: februari 2010

Kees Keizer, Siegwart Lindenberg, Linda Steg, The Spreading of Disorder, Faculty of Behavioral and Social Sciences, University of Groningen, Netherlands 2008

Bugel Hajema adviseurs, dorpsvisie Meeden: Assen/Meeden 22 juni 2007

M. Timmers, M. Paes, H. Penninx-Donkers, Elsendorp: Small village, great people, Elsendorp: december 2010

Olsen George, Persona Creation and Usage Toolkit, george@interactionbydesign.com 15 February 2004

P. Jorritsma, M.J. Olde Kalter, Grijs op reis, Over de mobiliteit van ouderen, Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, oktober 2008

Pim van Eikeren, Roos Galjaard, Marieke Harkink, Eelco Last, Peter Louter, Groeidocument krim:, Demografische ontwikkelingen in Groningen en de gevolgen, Bureau PAU / Bureau Louter, Februari 2010
Uitgevoerd in opdracht van de provincie Groningen

Literatuur

Baarda, Dr. D.B., de Goede, Dr. M.P.M., Teunissen, Dr. J., (2005). Basisboek Kwalitatief Onderzoek. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Baarda, Dr. D.B., de Goede, Dr. M.P.M., Kalmijn, Prof, Dr. M., (2007). Basisboek Enquêteren. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Baarda, Dr. D.B., de Goede, Dr. M.P.M., van der Meer-Middelburg, Drs. A.G.E., (2007). Basisboek Interviewen. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Baarda, Dr. D.B., de Goede, Dr. M.P.M., (2006). Basisboek Methoden en Technieken. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Valkenburg, R., Vos-Vlamings, M., Bouma, J. & Willems, R., (2008). Basisboek HumanTechnology Interaction. Groningen; Wolters-Noordhoff.

Van Loghum, Dr. B.S., (2004). Helder rapporteren. Antwerpen; standaarduitgeverij.